

Les Anxovetes

DIJOUS, 15.02.18 – 19.00 h
Palau de la Música Catalana
Sala de Concerts
Tardes al Palau

Tona Gafarot, veu greu
Montse Ferrermoner, veu
aguda i mitjana
Marta Pérez, veu aguda i
mitjana

Salva Gallego, guitarra
Xevi Pasqual, contrabaix
Jaume Catà, percussions
Carles Camós, piano
Albert Dondarza, violí i serra
Xevi Salvatella, tècnic de so

Plora l'aigua
Lletra i música: Marta Pérez

La xalana
Lletra: Carles Casanovas / Música:
Josep Bastons

La barca xica
Lletra: Rafel Llop / Música: Josep
Maria Roglan

El canó de Palamós
Lletra i música: Josep Lluís Ortega
i Monasterio

Tamariu
Lletra: Narcisa Oliver / Música:
Josep Bastons

Cànon a la mar
Lletra i música: Montse
Ferrermoner

Habaneras de Sevilla
Lletra: Antonio Burgos / Música:
Carlos Cano

El peix enamorat
Lletra: Vicent Torrent / Música:
Eliseo Parra

Ulls verds
Lletra: Josep Miquel Servià /
Música: Ricard Viladesau

Allà en La Habana
Lletra: Alejo León Montoro /
Música: José María Martín Domingo

Al pirata Joan Torrellas
Lletra i música: Carles Casanovas

La gavina
Lletra i música: Frederic Sirés

Lola, la tavernera
Lletra: Carles Casanovas / Música:
Josep Bastons

Habaneras de Cádiz
Lletra: Antonio Burgos / Música:
Carlos Cano

La balada d'en Lucas
Lletra i música: Josep Lluís Ortega i
Monasterio

De anchoas quedan tres
Lletra i música: Salva Gallego

La bella Lola
Lletra i música d'autoria desconeguda



Durada aproximada del concert: 90 minuts sense pausa

«Passen paraules com núvols
pel cel blanc del pensament.
Un vent tossut les agrupa
i en fa un text de borra, gris.
Només quan porta prou càrrega,
neix el poema: un llampec.»

Narcís Comadira,
El Poema

En les diverses etapes de configuració de l'havanera, el llevat de la *country-dance* és l'element més clarament identificable dels seus orígens. Es tracta d'un ball de saló que va fer furor a Europa i que els colons van transportar a Cuba. Històricament, el 1667 el regne d'Espanya cedeix a França l'extrem occidental de Santo Domingo i és allí on la influència dels rigodons, els minuets, les gavotes i les contradanses seran adoptades per la població negra i s'hi crearà una hibridació especial. Posteriorment, el 1791, amb l'esclat insurrecte de la població esclava, la classe dirigent francesa fugirà cap a Cuba, i ho farà evidentment amb els seus "servents" i portant aquesta dansa, que es transformarà novament, tot creant un nou producte que serà la contradansa cubana amb diversos derivats, entre els quals l'havanera i el *danzón*. Si bé es pot establir, doncs, la procedència doble de l'havanera amb la contradansa francesa i la *country-dance* anglesa, això només tindria el seu encaix en termes d'estructura i ball coreogràfic, ja que les formes rítmiques són d'ascendència espanyola i africana. Amb tot això les influències negra i blanca són molt clares.

La primera notícia documental d'una havanera la trobem el 1841 al Café de la Lonja de l'Havana quan una petita orquestra i un cor femení d'una companyia d'òpera italiana n'interpreten una. La primera que es va publicar fou *El amor en el baile* (1842). A Cuba l'havanera va ser en primer lloc un ballable de moda, fins que diversos compositors la van anar retallant i perfilant portant-la al món del piano i la veu. En això va ser fonamental l'aportació del compositor Manuel Saumell (1817-1870), fins a la culminació de tot un procés amb les obres d'Ignacio María Cervantes.

A Catalunya l'havanera s'implantarà de bracet del gran moviment coral del segle XIX i el cant de taverna. Clavé mateix es va formar als cafès cantants, on eren ben presents els gèneres del moment: masurques, polques, tangos i, evidentment, l'havanera. De totes maneres, el gran difusor a Catalunya de l'havanera serà la sarsuela, que va fer furor als cafès públics.

Un element important és que contràriament al que hom creu, la sedimentació de l'havanera a casa nostra no tindrà una vinculació especial amb la població local retornada de Cuba. Paradoxalment, ha estat a les poblacions costaneres empordaneses amb menys vinculació colonial directa on el gènere ha arrelat més, sobretot en la variant de cant de colla o de taverna interpretada per veus soles sense acompanyament instrumental. La formació que va fer fortuna van ser els *tercet*s (tenor, baríton i baix), que avui Les Anxovetes reprenen però amb la novetat que aquesta formació ho fa en femení, amb un gran respecte a la tradició però també amb innovacions i rejuveniment.

Xavier Paset Gelrà, crític musical del «Diari de Girona»

Amb la col·laboració de:



ASSOCIACIÓ
ORFEO
CATALÀ



Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura



Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura



GOBIERNO
DE ESPAÑA
MINISTERIO
DE EDUCACIÓN, CULTURA
Y DEPORTE



Troba'ns a:

www.palaumusica.cat



PROPER CONCERT

The Gospel Viu Choir

DILLUNS, 12.03.18 — 19.00 h

Sala de Concerts

Moisès Sala, director

Reload – concert final de gira

Preu: 25 euros